

Årgång 51 - Nr 1 Februari 2022

Spelfot

Smålandsringen - Medlemsblad för Smålands
Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

I FOKUS: DAAHL SID. 8-9
DRÄKTPRAKT SID. 10-11

FOLKDANSRINGEN SMÅLAND-ÖLAND

Folkdansringen Småland-Öland 2021

Adress: c/o Irma Erlandsson, Vändstigen 6 382 37 Nybro, 076-832 40 12

irma637n@gmail.com **E-post:** smaland@folkdansringen.se

Hemsida: www.folkdansringen.se/smaland

Styrelse och ledamöter

Ordförande: Sven-Erik Arvidsson, Poste Restante, 551 01 Jönköping, 070-525 96 49, se.arvidsson@gmail.com

Vice ordförande: Michael Lindberg, Ede 775, 833 48 Hammerdal, 073-844 83 76 ml.lindberg@icloud.com

Kassör: Mats Gerebrink, Gerekulla, 574 76 Korsberga, 0383-840-84. 070 572 32 73 gerekulla@gmail.com

Sekreterare: Irma Erlandsson, Vändstigen 6, 382 37 Nybro, 076-832 40 12, irma637n@gmail.com

Ledamöter:

Marie-Charlotte Olofsson, Tunvägen 3, 352 49 Växjö, 070-606 54 70, mch.olofsson@gmail.com

Monica Björk, Markustorp 140, 382 93 Nybro, 070-363 04 10, monicabjork54@gmail.com

Paul Lindgren, Drottning Margaretas väg 86, 392 45 Kalmar, 070 985 04 36, paulevalindgren@hotmail.com

Administrativt utskott: Sven-Erik Arvidsson, Mats Gerebrink, Irma Erlandsson

Dans och musik, barn och ungdom: Monika Björk, Michael Lindberg,

Dräkt: Marie-Charlotte Olofsson

Slöjd: Sven-Erik Arvidsson

Hemsida: Olle Andersson, Rydgatan 16, 341 39 Ljungby, 073-203 41 57, olcarason@msn.com

Ansvarig utgivare Spelfot: Gun-Britt Sjöblom, Gustav Vasas väg 4, 387 33 Borgholm 070-453 39 88, 0485.77573@telia.com

Spelfot: Marie-Charlotte Olofsson

Medlemsregister: Irma Erlandsson, Marie-Charlotte Olofsson

Fadderverksamhet: Marie-Charlotte Olofsson, Michael Lindberg, Monika Björk, Paul Lindgren, Sven-Erik Arvidsson.

Korrekommittén: Olle Andersson, Michael Lindberg, Gustav Nilsson

Revisor: Lisbeth Davidsson, Uddabo 246, 382 92 Nybro, 0480-520 61, lisbeth.davidsson@hotmail.se

Åke Johansson, Kyanders gata 6, 594 31 Gamleby, 0493 530 07, ake-johansson@telia.com

Revisorssuppleanter: Jan Målberg, Varvsgatan 6, 392 51 Kalmar, 070-320 14 04, malberg.jan@gmail.com

Karl-Olof Carlsson, Nygatan 12, 382 76 Målerås, 0481-311 30, eivorgothoskarsson@gmail.com

Dräkttråd

F-län:

Irène Lindström, Karbingatan 16, 554 53 Jönköping, 036-16 48 77, 070-494 85 38 irene.lindstrom@hotmail.com

Irma Edstrand, Kullagatan 20, 541 46 Huskvarna, 036-502 01, 070-360 60 30 irma.edstrand@hotmail.com

G-län:

Elisabet Johansson, Hantverkaregatan 3, 341 36 Ljungby, 0372-624 61, 070 403 86 18, sejason@hotmail.com

H-län:

Mary Bjerstedt, Resebovägen 26, Rismåla, 382 46 Nybro, 0481-151 49, mary.bjerstedt@telia.com

Irène Nilsson, Höststigen 2, 380 52 Timmernabben, 0499-241 45, lailaalice@hotmail.com

Valberedning:

Sissi Eriksson, Hökhult Lillön 63, 34393 Älmhult, 073-1512840, sissi.eriksson@hotmail.se

Knut Lange, Apelhult 1706, 34390 Älmhult, 073-0464889, knutlangeapelhult@gmail.com

Döderhultsviksgillet:

Linnea Barthelman, Blomstervägen 12, 572 41 Oskarshamn, 0491-107 02, 073-230 12 36 hellenlinnea1@telia.com

Jan Nilsson, Knutsbovägen 2A, 572 40 Oskarshamn, 0491-139 72, 070-526 77 66 jbn08@telia.com

Virestads folkdanslag:

Knut Lange, Apelhult 1706, 342 90 Älmhult, 073-046 48 89 k nutlangeapelhult@gmail.com

Cecilia Eriksson Hökhult Lillön 63, 343 93 Älmhult, 073-151 28 40, sissi.eriksson@hotmail.se

Östbögillet:

Marianne Gunnarsson, Skördevägen 17, 331 71 Forsheda, 070-672 18 19, marianne.l.gunnarsson@outlook.com

Rolf Gunnarsson, adress som ovan, 070-381 00 77, rolf.c.gunnarsson@outlook.com

DET HÄNDER EN DEL TROTS PANDEMIN

Vi i distriktstyrelsen får ju veta, delvis genom fadderverksamheten och på andra vis, att verksamheten ligger nere i de flesta föreningarna i varje fall när det gäller dans. Men det är glädjande att en del väljer att träffas utomhus med promenader och korvgrillning med mera så vi håller kontakten. För distriktstyrelsen så är det ingen större skillnad. Vi har distriktstyrelsemöten med hjälp av Zoom som vanligt. Det är billigt och tidsbesparande och man slipper sitta i bilen i sju timmar för ett möte. Men visst, det är trevligare med fysiska möten, men då är ju Zoom eller Teams lite halvvägs då man ju ser varandra i alla fall. På höstmötet 16 oktober 21 i Borgholm blev jag ombedd att skriva något om vår gruppförsäkring i Spelfot. En sammanställning av försäkringen kan ni läsa längre ned på sidan.

I år får vi fira två jubileum. Det uppskjutna riksjubileet som firas under Kristihimmelfärdshelgen och vårt distriktsjubileum som vi firar med Östergötland-Holaveden för de tio första åren som vi varit ett distrikt. Vi har valt Tranås som jubileumsort för att det ligger ganska centralt. Men det var även där distriktet bildades 1922. Vi är en grupp bestående av representanter från båda nuvarande distrikt som har kommit fram till att vi ska fira 2022-10-22 med invigning vid 14.00. Programmet kommer att bestå av diverse dansuppvisningar, eventuellt studiebesök, tipspromenad med mera. På kvällen blir det jubileumsmiddag och därefter dans som alla ska fått chans att lära sig. Det kommer att finnas övernattingsmöjligheter på hotell på egen bekostnad. Mer om jubileet på sidan 13.

På höstmötet var den främsta frågan "distriktets framtid" och "varför ska jag vara med i Folkdansringen"? Jag har tidigare presenterat fördelarna varför! Ja försäkringen är en men att vi har avtal med STIM är också en viktig anledning. Det avtalet som föreningen har nu går ej längre att nyteckna. De föreningar som går ur är skyldiga att utse en STIM-ansvarig och teckna ett eget avtal med dem. Det finns 15 olika prisgrupper att välja mellan MEN se till att man väljer rätt. För man kan ju inte strunta i att tonsättarna behöver lite lön för mödan eller??

Hej för nu, vi ses på distriktårsmötet i Kalmar 2022-03-19!

Sven-Erik Arvidsson
Distriktsordförande

Folkdansringens försäkring hos Folksam.

Olycksfallsförsäkring: Samtliga medlemmar, oavsett ålder, som deltar i verksamhet arrangerad av Folkdansringen (riks, distrikt, förening). Under utförande samt resa till och från.

Tjänstereseförsäkring: För anställda inom Folkdansringen (riks, distrikt, förening), och förtroendevalda som representerar Folkdansringen vid angivna uppdrag, vilka betalas av Folkdansringen.

Egendomsförsäkring: Vid stöld, i av Folkdansringen (riks, distrikt, förening), ägd eller hyrd lokal För närvarande: Folkdräkter (15.000 kr), musikinstrument 5 prisbasbelopp

Extra kostnadsförsäkring: För extra kostnader om skada i av Folkdansringen (riks, distrikt, förening), ägd eller hyrd lokal, gör att denna lokal ej går att använda, utan man måste hyra något annat under max ett år. Rättsskydds-försäkring, Förmögenhetsbrottsförsäkring samt krisförsäkring ingår också.

MÖTEN SOM BERIKAR

En gång för många år sedan var jag på besök i en skola på Öland. Jag var inbjuden till en lågstadielklass för att prata och berätta om hur det var förr i tiden. Temat var visor, sånglekar och dansmelodier. Jag hade med mig fiolen, nyckelharpan och ett en-radigt dragspel. Mitt material var valt med omsorg. Så mycket öländskt som möjligt och att göra detta tillgängligt och begripligt för nutida lågstadieelever.

Jag spelade och berättade, vi dansade och jag lärde ut öländska visor, bland annat Kvarnpolskan, efter Gerda Johansson (1891-1973). Gerda bodde på norra Öland i Hörlösa, Persnäs. Jag målade upp en bild av hur en lördagskväll kunde se ut, när veckans arbete var slut och kyrkklockan ringde till helgsmål. Helgsmål?? Lyckan var att kunna samlas, träffa sina vänner, precis som nu. Få veta vad som hänt under veckan och dansa och lyssna till musik. Jo, det fanns radio men det var inte så vanligt. Hemma hos Gerda träffades man ofta! Hon sjöng visor och trallade till dans. "Vädret blåser i kvarna..." sjöng jag och eleverna hakade på, vi dansade långdans och när vi hade satt oss ner på klassrumsgolvet igen och pustade ut säger läraren: "Ja, det stämmer, ungefär så här gick det till. Gerda var min mormor!" Det blev för mig ett alldeles oväntat möte och ett väldigt fint minne.

Med ett nytt år följer ofta bokslut, i kassarapporter och verksamhet. Tittar vi bakåt på 2021 är spelmansförbundet otroligt stolta och glada att vi, efter ett års uppehåll, kunde återvända till Hjortsbergagården utanför Alvesta och genomföra Smålands folkmusikläger några dagar i slutet av juli. Det var 31 barn och ungdomar som deltog i ett härligt lägerliv. Alla fick de lära sig många nya låtar, uppleva oväntade möten och få fina minnen med sig in i hösten. Tack till er ledare Marika, Jennie, Gusten och Ronja för att ni tillgängliggör och visar på det som är så viktigt. Nej, nu skriver jag inte specifikt den småländska folkmusiken, utan på sättet, att genom musik, varifrån den än må vara, få upplevelser som är så berikande. Det där som många gånger är svårt att sätta ord på men som gör så våldans gott!

Nu hoppas jag att det nya året bär med sig många möjligheter till möten, väntade såväl som oväntade, och som ger oss goda upplevelser och fina minnen.

Heléne Ingvarsdotter
Ordförande Smålands
Spelmansförbund

SPELFOT - DATUM

Redaktör: Jeanett Rousu,
spelfot.material@gmail.com

MANUSSTOPP	BERÄKNAD UTGIVNING
15 januari	15 februari
15 april	15 maj
15 augusti	15 september
1 november	1 december

OMSLAGSBILD:

Magnus Gustafsson,
välkänd Smålands-
spelman, spelade på
skivsläppet av nya
skivsamlingen Daahl!
Foto: Bengt Wihlborg

SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND, SSF

Ansluten till Sveriges Spelmans Riksförbund, SSR
www.smalandsspelmansforbund.se

Ordförande: Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar,
073-383 68 49, helene.ingvarsdotter@kalmar.se

Vice ordförande: Marianne Busk, marianne.busk@gmail.com

Kassör och registeransvarig: Jennie Krook, Allévägen 32, 139 70 Stavnäs
070-38 88 104, kassor.smalands@gmail.com

Sekreterare: Håkan Alm, Grävlingvägen 8, 152 54 Södertälje,
070-877 58 44, hakan@alm-sjolinoland.se

Vice sekreterare: Britt-Mari Arvidsson, 03647148bm@gmail.com

Styrelsesuppleant: Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar,
magnus.lundberg1@gmail.com

Isa Sjölin-Alm, Östra kyrkvägen 3, 386 96 Färjestaden,
072-543 23 15, isasjolinalm50@gmail.com

Johanna Stenström, Östgötagatan 11, 382 34 Nybro, 070-572 00 67,
johanna.stenstrom@kor.se

Revisorer: Jan Sannas, Kullsvägen 5, 340 32 Grimslov
0470-75 02 39, 070-853 83 61, jan.sannas@gmail.com
Nils Wiberg, Mala 3208, 280 20 Bjärnum, 0451-191 14

Revisorsuppleant: Yvonne Lundell, N Storgatan 25, 575 32 Eksjö,
0381-304 06, 070-680 94 40

Valberedning: Sune Johansson, Saturnusvägen 3A, 393 51 Kalmar,
0480-172 47, 070-597 67 84, sunejkalmar@gmail.com

Barn- och ungdomsverksamhet: Gusten Brodin, Allévägen 32, 139 70 Stavnäs
073-817 52 78, gustenbrodin@hotmail.com

Försäkringsansvarig: Britt-Mari Arvidsson, se ovan

Arkivansvarig: Håkan Alm, se ovan

Notlager: Heléne Ingvarsdotter, se ovan

Hemsidesansvarig: Jan-Erik Ekman, Liarumsvägen 799, 298 94 Linderöd
jan-erik.ekman@telia.com

Låtkommitté:

Magnus Gustafsson, Häringegård 1, 360 47 Värends Nöbbele,
0470-353 56, 070-636 61 34, magnus.gustafsson@kronoberg.se

Lars Svensson, Torslunda 112, 386 96 Färjestaden,
076-007 48 48, lassestraatelje@telia.com

Magnus Lundberg, Frejagatan 8 C, 392 46 Kalmar, magnus.lundberg1@gmail.com

Sociala medier - Facebook

Sköts av Britt-Mari Arvidsson. Maila material till: bm@gmail.com

GLÖM INTE ATT GILLA SSF PÅ FACEBOOK!

SSF:S STIFTELSE FÖR UNGA SPELMÄN

Den årliga avkastningen delas ut som kurs- och lägerbidrag till unga spelmän. Ansökningsblanketter kan hämtas på SSFs hemsida eller rekvideras från Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar, mobil 0733-836849

Vill du lämna ett bidrag till Stiftelsen är vårt bankkontonummer
8169-5, 664 257 094-6 (Swedbank).

När man sätter in pengar på bankkontot kommer inte inbetalarens namn med på kontoutdraget. Om du inte vill sätta in pengar anonymt vill vi att du skickar ett meddelande om insättning med ditt namn till stiftelsens kassör, Eva Blomquist-Bjarnborg, e-post: eva.blomquist.bjarnborg@telia.com. Ordförande i styrelsen är Sabina Henriksson, Hökerum, sekreterare Heléne Ingvarsdotter, Kalmar och kassör Eva Blomquist-Bjarnborg, Alvesta.

FÖRSÄKRA DINA INSTRUMENT

Försäkringen gäller

- när medlemsavgift och försäkringspremie är betalda till Smålands Spelmansförbund
- i hela världen
- vid skada eller förlust
- akustiska och elektroniska instrument, dock inte pianon, flyglar eller orglar.

Premiens storlek beror på det samlade värdet av försäkrade instrument och tillbehör.

Läs mer på SSRs hemsida www.spelmansforbund.org

Från vänster: Toni Sjö, Pia Dahlberg, Rolf Svahn, Sol-Britt Wiktor, Viola Ek, Ingegerd Danielsson, Eva Ivarsson, Lars Johansson och Ronny Fredriksson

Värends spelmansgille

50-årsjubileum

I september 1971 hölls en allra första träff med spelmän på Skolgatan 3 i Växjö. Värends spelmansgille var därmed bildat. Söndagen den 14 november 2021 samlades 35 personer i Billa församlingshem för att fira gillet 50-årsjubileum.

Styrelsen tänkte tidigt på något slags firande men var osäker på genomförandet utifrån coronapandemin. Skulle vi våga satsa på att samla ett okänt antal spelmän för att fira? Vi hade några utomhusträffar under sommaren där vi gjorde upp planer som slutade med att vi bjöd in medlemmarna till söndagen den 14 november för att fira Värends Spelmansgilles 50-årsjubileum i Billa församlingshem i Hemmesjö. Inbjudan gick till nuvarande och tidigare medlemmar samt några spelmansgrupper i vår nära omgivning.

Hedersgäster

Hedersgäster var naturligtvis Bengt Löfberg och hans fru Eva. Bengt var gillet 50-års jubileum och gillet var redan då lyckliga över att få en så duktig och färgstark spelledare. En andra hedersgäst var Magnus Gustafsson som i många år varit anställd vid Musik i Syd. Han tackade utan tvekan "ja" till vår inbjudan trots att han inte varit så aktiv i gillet verksamhet. Magnus berättade under kvällen om tidigare spelmän och episoder han varit med om i samband med spelmansgillet spelträffar.

Firandet

Vår nuvarande spelledare Viola Ek höll fint ihop dagens program. Efter en

stunds allspel bjöd spelmansgillet på ett eget framträdande med musik som gillet medlemmar genom åren komponerat. Programmet bestod av Gånglåt av Ulla Tengstrand (gåva till gillet), Slängpolska från Berg av Rolf Svan, Arnes polska efter Arne Rudelöv, Springvals från Alvesta efter Ragnar Ericsson, Bröllopsmarsch av Ann-Mari Roth, Skänklåt efter Lennart Skoglund, Noahs doppska efter Lennart Andersson, Uppför Furuledet av Torsten Persson, Schottis från Kronobergshed som upptecknats av Ragnar Ericsson och Ingvar Fohlin samt Lassa-Nesses vals efter Ingvar Fohlin. Den sistnämnda framfördes av vår Durspelsgrupp.

På vår enkla träff hade vi alltså två stor-spelmän som tidigt gjort sig förtjänta av Zornmärket i guld. Här stod Bengt och Magnus mitt ibland oss och vi kom ihåg och spelade låtar från förr. Vi spelade exempelvis låtar efter August Strömberg, Johan Dahl, Gunnar Sörngård och smeden Gustaf Elfström. Vi spelade så

det var nära att taket lyfte. Vi spelade så vi kände oss alldeles varma inombords.

Diplom

Det har gått 50 år och många av våra tidigare spelkompisar finns inte längre bland oss. Denna träff blev därför också en påminnelse om dem och den fina tid vi haft tillsammans genom vårt gemensamma folkmusikintresse.

Förutom musik och tal bjöds det såklart på förtäring. Maten, som bestod av plankstek avslutades med kaffe och hembakt tårta. Därefter blev det diplomutdelning. Färdigtryckta diplom, som konstnären Gustaf Skoglund skapat för cirka 50 år sedan, fanns i gillet ägo och delades ut under kvällen. Många flitiga medlemmar i spelmansgillet gick hem med ett diplom och med massor av härlig musik som sjungandes i huvudet.

Text: Ingegerd Danielsson och

Sol-Britt Wiktor

Foto: Märtha Fredriksson

Hedersgäster på jubiléet: Bengt Löfberg och Magnus Gustafsson

Delar av Virestads Folkdanslag samlade runt mot-
tagaren av förtjänsttecknet i silver: Knut Lange.
Foto: Elisabet Johansson.

Julgotter och silverglans

Den 7 december hade Virestads Folkdanslag julavslutning i Bråthults Bygdegård med 21 medlemmar. Då dansades som traditionen påbjuder enbart ringlekar, som "Vi äro musikanter", "Tre små gummor", "Hej tomte-gubbar", "Domaredansen" med flera. Musiken stod Elaine Steen för på sin nyckelharpa. Därefter dukades det upp ett gediget gottabord, där alla bidrog med något ätbart med anknytning till julen. Knäck, lussekatter, struvor, pepparkakor, fudge, kola och mycket mera lades upp till medlemmar-
nas förtjusning.

Hemlighet

Den 21 oktober skickade Svenska Folkdansringen i Stockholm ett brev för kännedom till sekreteraren i Virestads Folkdanslag. Där stod: "Svenska Folkdansringen har glädjen att informera om att Knut Lange har blivit beviljad Svenska Folkdansringens förtjänsttecken i silver."

Detta hölls sedan hemligt ända fram till julavslutningen. Då och där, i Bråthult, kom en nykommen person som lät meddela att vederbörande var vår nya "fadder", då den tidigare flyttat till Jämtland. Inte förrän ringdanserna var avslutade och vi tagit till oss av julens uppdukade godsaker avslöjades "fadderns" riktiga ärende med besöket. Vår ordförande blev verkligen överraskad när personen i fråga tog till orda och därefter placerade silvermärket på Knuts tröja.

Motivering

Knut Lange har sedan 1978 varit aktiv medlem i Virestads Folkdanslag. Knut har varit ordförande i Virestads folkdanslag sedan 1996 fram till dags dato, alltså 25 år i följd. Knut har med oförtruten energi och stor entusiasm lagt ner oräkneliga timmar och stor möda för att planera, organisera och genomföra årets alla aktiviteter för Virestads Folkdanslag som träning, många dansuppvisningar, resor till såväl utlandet som inom Sverige, årsmöten, Nordlek-resor, polkagriskokning, kontakter med andra folkdanslag, myndigheter, företag med mera. Med det stora antal dansuppvisningar Virestads Folkdanslag har gjort under alla dessa år för allmänheten är vi övertygade om att detta i vårt närområde har bidragit till spridande av ett positivt budskap gällande för Svenska Folkdansringen och dess lokala verksamhet med dans, musik, folkdräkter med mera."

Tomas Olofsson
Virestads Folkdanslag

Gottabordet vid julavslutningen för Virestads Folkdanslag. Foto: Elisabeth Johansson

Svenska Folkdansringens utmärkelsetecken

Inom Svenska Folkdansringen finns ett antal olika utmärkelsetecken; Förtjänsttecken i silver och guld för medlemmar, silver- och guldplakett för organisationer och personer som inte är medlemmar i Svenska Folkdansringen

och Zornmärke i guld, silver och brons samt diplom till förtjänta spelmän. Kriterier för silvermärket: Silvermärket kan tilldelas för förtjänstfullt, långvarigt arbete eller för på annat sätt utförd stor insats för Folkdansringen bästa.

Fotnot från arkivet

Den 13 november 2021 släppte Smålands Musikarkivs dubbel-cd:n *Daahl!* med låtar inspelade av Anders Svensson, Magnus Gustafsson, Anders Löfberg, Jörgen Axelsson, Susanne Gustafsson & Dan Knagg. Musiken på skivorna knyter an till traditionstrådar i Allbo härad i Kronobergs län från 1700-talet och framåt, med ett centrum kring storspelmännen Petter och Johan Dahl, far och son.

Nämndemans Ola

Flera av låtarna på skivorna anges vara efter "Nämndemans Ola". Låtar efter denne man finns på många småländska spelmäns repertoarer, men idag även långt utanför landskapets gränser, vilket blir tydligt efter en sökning på webben. Spridningen av låtarna efter "Nämndemans Ola" i modern tid är kopplade till utgivningen av Småland-, Öland- och Blekinge-häftet av *Svenska låtar* (1935). Efter storspelmannen Johan Dahl (1846–1920) i Odensjö i Skatelöv upptecknade Axel Boberg fyra låtar 1917. Dahl ska i sin tur ha fått låtarna efter sin mor Elin, som ska ha trallat dem. I Magnus Gustafssons *Folkmusik från Småland och Öland* (1983) finns även några melodier som antas ha en koppling till denne nämndeman.

"Nämndemans Ola" hette Olof Jonsson (1787–1860) och var född i Vashult i Härlunda socken och dog i Olsholmen

under Horsakulla i Västra Torsås, dit han och hustrun Ingeborg Persdotter (1789–1857) flyttade 1831. Efter en av parets söner, Jonas Olsson, finns en liten spelmansbok bevarad. Den ska vi ska titta lite närmare på här.

organist, klockare och skollärare

Jonas Olsson

"Nämndemans Olas" son Jonas Olsson (1819–1865) flyttade 1837 till en av huvudgårdarna på Horsakulla för att tjäna som dräng, och några år senare anges han i husförhörslängden vara skollärare- och klockare-elev. Socknens organist och klockare var vid denna tid Carl Magnus Theorin (1786–1862), om vilken det finns många historier – men observera att detta inte är den Magnus Theorin efter vilken det finns en annan berömd notbok bevarad! 1842 flyttar Jonas Olsson till Hunna Södregård i Skatelöv, där han ingår äktenskap med änkan Kjerstin Olofsdotter som bor där med sina fyra barn. Familjen utökas med tre barn innan flyttlasset 1848 går till Häradsbäck i Härlunda, där Jonas Olsson blev skollärare. I husförhörslängden för Härlunda 1861–1865 anges Jonas Olsson vara såväl organist, klock-

are som skollärare.

Notboken

"Note Bok Till Wioline.

Pollonoise Primo & Secundo.

Eges af Ego. J. Olsson.

Lindås den 17 Augusti 1841."

Denna text står på det tunna pappersomslaget till ett nothäfte som Jonas Olssons son Peter Gustaf Ohlsson (1842–1909) skickade in till Kungl. Musikaliska Akademien 1878, som svar på ett upprop kring insamling av folkmusik som akademien hade initierat. Det lilla häftet, tillsammans med ett P. G. Ohlssons följebrev, är idag inbundet i en stor volym som samlar hela resultatet av akademiens upprop (handskrift 254 i Musik- och Teaterbiblioteket i Stockholm). P. G. Ohlsson, som vid denna tid var vice pastor i Stockaryds och Hjelmserids församlingar i Jönköpings län, hade arvt spelmansboken efter sin far och skrev i sitt medföljande brev till akademien (daterat 31 december 1878) att fadern "brukade spela desse stycken på de s. k. 'midsommarslekarné' i Westra Thorsås församling af Kronobergs län, troligen på 30 och 40 talet".

Det finns inget Lindås i Västra Torsås, men däremot ett i Vislanda. På torpet Kyrkeryd under Lindås Östregård bodde i början av 1840-talet organisten och

spelmannen Nils Wieslander (1796–1861). Det är därför troligt att Jonas Olsson också (eller endast) gick i lära hos Wieslander, och att han började skriva in danslåtar i nothäftet under studietiden. Låtar komponerade av Wieslander respektive "S. Wieslander", dvs brodern Sven (1789–1820) som också var organist, finns också i Olssons notbok. Det stärker antagandet om Jonas Olssons lärotid i Vislanda. En av Nils Wieslanders spelkamrater ska ha varit Petter Dahl i Skatelövs socken, där Jonas Olsson kom att tjänstgöra under en stor del av 1840-talet. Små geografiska avstånd och gemensamma musikaliska intressen – traditionsträdarna börjar bli tydliga.

Jonas Olssons mycket prydligt skrivna spelmansbok innehåller drygt 60 melodier, varav ett par har secundo-stämmor: 33 valser, 18 polskor, 8 angläser, 2 kadriljer och 2 marscher. Ett dussin låtar (5 valser, 4 angläser och 3 polskor) har Jonas Olsson angett vara egna kompositioner. En av valserna är daterad 21 juni 1844, vilket tyder på att Olsson använde boken även några år efter sin flytt till Skatelöv. Bland de namngivna låtkompositörerna finns därutöver en låt som anges vara komponerad av en "Dericktör Smitt".

De senaste låtarna, inte de äldsta

Magnus Gustafsson skriver i det 64-sidiga texthäftet som följer med *Daahl!*-skivorna att Jonas Olssons häfte innehåller

varianter på låtar ur notböckerna efter Wieslander, Fogelberg och Theorin. Däremot återfinns inte de låtar efter fadern, "Nämndemans Ola", som senare kom in i *Svenska låtar* via Johan Dahl. Men detta är tidstypiskt för spelmansböcker ur denna period och därmed inte förvånande: som ung musikstudent var det mindre viktigt att skriva ner låtar man redan kunde, när notsidorna i stället kunde fyllas på med nya låtar och egna kompositioner!

Mathias Boström
Arkivchef Smålands Musikarkiv

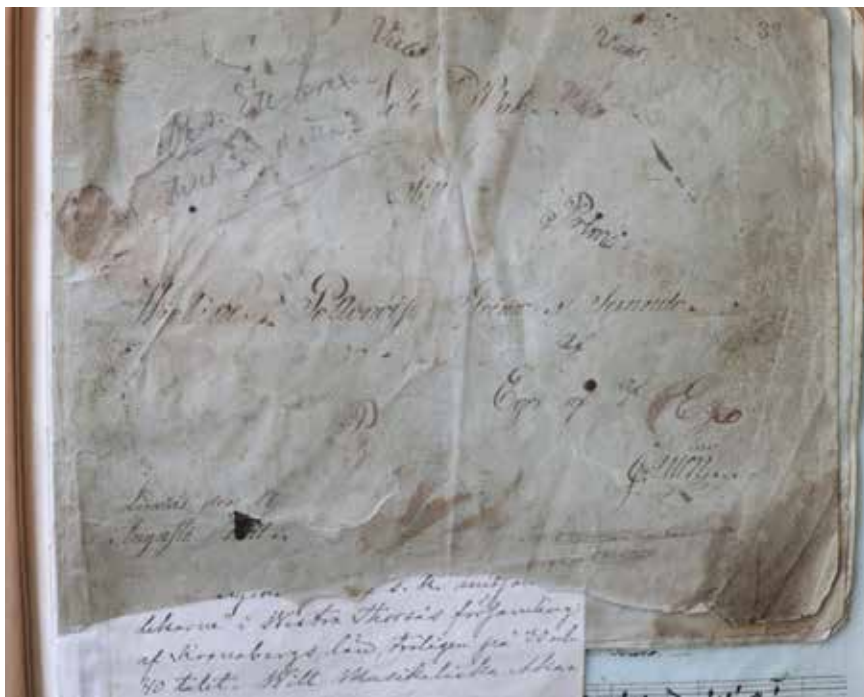

Bild på noter, sidan 6

Tre valser i 3/8 resp. 3/4. Två av valserna är komponerade av Jonas Olsson.

Bild på notbokens framsida, sidan 7

Framsida på Jonas Olssons notbok, sedan slutet av 1800-talet inbunden i en folkmusikhandskrift i Kungl. Musikaliska Akademiens samlingar.

Bild på noter, sidan 7

Vals och Polonoise, den sistnämnda komponerad av Wieslander.

På skivan tillika på releasekonserten medverkar: Susanne Gustafsson, Anders Löffberg, Dan Knagg, Anders Svensson, Magnus Gustafsson och Jörgen Axelsson.

I fokus:

DAHL!

Jag har länge sett fram emot detta skivsläpp och i november var det äntligen dags. Tvärr kunde jag inte själv vara på plats och lyssna, men strax efter skivsläppet damp skivan ner i min brevlåda i Dalarna. Å vilken skiva! Som en liten bok och med hela två CD-skivor att avnjuta.

Redan i inledningen av denna informationsrika cd-booklet får man en förvarning om vilken intrikat väv av musik och vilken rik mängd spelmän som funnits i Varend.

"Allbo härad, i hjärtat av smäländska Varend, har en många gånger okänd och minst sagt fascinerande äldre musikhistoria. Här framträder ett brokigt lapptäcke av spelmän, klockare, organister och fältmusikanter.....För en nutida betraktare ter sig den musikaliska väven i de norra socknarna i detta härad som ett svårge-nomträngligt musikaliskt universum."

Titeln på den här musiksamlingen åsyftar denna traditions två mest skickliga och framträdande spelmän, far och son, Petter Dahl (1819-1876) och Johan Dahl

(1846-1920). Att far och son var skickliga går inte att betvivla. I en artikel ur Malmö Allehanda kunde man 1854 läsa att en soldat vid Kronobergs regemente, vid namn Dahl "lär vara smäländingarnes bästa violspelare."

Sonen Johan var inte sämre och han var den självklare spelmannen på Nöbele gästgivaregård. Han hade mängder av elever och var under slutet av sitt liv känd som en slags "polkakung". Förutom att kunna spela åt båda hållen - Dahl kunde mitt under en låt få för sig att byta håll och fortsätta spela med andra handen och med strängarna därmed felvända, så kunde han också spela med fiolen bakom nacken.

På uppslag efter uppslag får man följa spelman efter spelman, deras släktförhållanden och vem som spelar var och med vem. Berättelserna bildar ett spindelnät från 1700-talet och framåt, som blir tätare och tätare tills historien, det musikaliska arvet, till slut landar hos Johan Dahl. Jag blir både förundrad över rikedomerna av spelmän i trakten förr och berörd av vetskapen att Dahls musik-

tradition inte stannade med Dahl. Den har vandrat vidare, inte minst till två av skivans spelmän, Magnus Gustafsson och Anders Svensson, två nutida trådar i detta musikaliska spindelnät.

På de två välfyllda skivorna återfinns bland annat låtar efter Magnus Theorin, Johan Fogelberg, Sven Donat, Nämndemans Ola och många fler välkända smäländska traditionsbärare. Det svänger och det är - som vanligt när det gäller dessa välkända smäländsmusiker väldigt lekfullt spelat. Massor med låtar att dansa till och några riktigt fina pärlor som jag blev sugen på att lära mig. Ska genast damma av Dansleken som fick nytt svängigt liv på Daahl!-skivan av Magnus, Anders och Anders. Hittade noterna på den i "Folkmusik från Småland och Öland", se sidan 9 - kanske blir den sommarens "buskspels-hit" 2022? Bilderna är tagna på skivsläppet i Växjö och det är Bengt Wihlborg som så generöst delat med sig av dem.

Jeanett Rousu

Danslek

efter Johan Dahl, Odensjö

Danslek

efter Johan Dahl, Odensjö

Dessa markerade polskor hade Dahl i tradition efter modern Elin och spelmannen Olof Jonsson (Nämndemans Ola) i Olsholmen, Horsakulla. Båda notbilderna är avskrivna från *Folkmusik från Småland och Öland*. Den översta dansleken återfinns på *Daahl! skiva 1*, låt 26.

Birgitta Blixt och Anna-Karin Palm flankerar dockan i halvstorlek vid Dräktrådets bord på Kronobergs bokmässa.

På bokmässan i Kronoberg

Lördagen den 20 november 2021 var det livlig aktivitet på personalparkeringen utanför Växjö stadsbibliotek. Den ena bilen efter den andra svängde in där redan från klockan åtta, många tungt lastade med kartonger fyllda med böcker. Ivriga utställare skyndade in och ut genom personalingången med kassar, lådor och skärmar. Inne i biblioteket letade de rätt på sina tilldelade platser – i markplan eller en våning upp. Klockan 10 slogs entrédörrarna upp och några minuter senare invigdes Kronobergs bokmessa av före talmannen och ministern Thage G Peterson. Snart myllrade det av besökare som ivrigt tog del av vad utställarna presenterade och erbjöd. Drygt 100 författare, föreningar och litteratursällskap fanns representerade. Den som tröttnat på att vandra runt bland utställarborden kunde slå sig ner "vid brasan" och lyssna på någon av de många författarpresentationerna och -uppläsningarna.

I år var första gången som även Växjö konsthall, mitt emot biblioteket, utnyttjades för utställningar, föreläsningar och musik. Där kunde man t.ex. lyssna till Kerstin Gynnerstedt från Växjö, pensionerad forskare och fritidsförfattare med särskilt intresse för kvinno-, kultur- och lokalhistoria. Hennes bok "Vävt och broderat under två sekler: kvinnokraft och kvinnokultur" är ett stycke kvinnohistoria i Småland och beskriver textilier tillverkade av tolv kvinnor i samma

släkt mellan 1840 och 1970. Under 2021 gavs Magnus Gustafssons och Eleonor Anderssons bok "Folkliga koraler från södra Sverige" ut. I bibliotekets föreläsningssal berättade Eleonor Andersson och Mathias Boström, chef för Smålands musikarkiv i Växjö, om boken och den ofta okända musikskatt som finns i denna del av Sverige. Drygt 200 folkliga koraler, andliga visor och gamla psalmer från de sydsvenska landskapen presenteras i boken.

Åttonde gången

Dräktrådet i Kronobergs län har deltagit som utställare ända sedan 2014. Den

här gången fick vi ett bord på andra våningen i biblioteket med god plats för böcker, dräkt detaljer och en stor roll-up. Birgitta Blixt, Anna-Karin Palm och Elisabet Johansson turades om vid bordet och fick som vanligt många frågor om dräkter och dräktskick av både kända och okända personer. Att vi var klädda i våra folkdräkter väckte uppmärksamhet och alla hade vi under det senaste året eller månaderna kompletterat med ny- eller omsydda detaljer som nu premiärvisades.

Tillfälle att knyta kontakter

Av erfarenhet vet vi att bokmässan är ett utmärkt ställe att knyta och förmedla kontakter, presentera material, svara på frågor, sälja böcker och informera om dräkttråden och Folkdansringen Småland-Öland med mera. När tiden tillät kunde vi vandra runt och ta del av andra utställares utbud och en del föreläsningar. Övriga möten närmast något vi förväntar oss och sådana kan ge upphov till nya aktiviteter och idéer. Alldeles för snabbt försvann timmarna mellan kl 10 och 16 och så upprepades morgonens stim och förflyttningar – men nu för att tömma borden, packa ihop och lasta bilarna igen. I november 2022 hoppas vi att få vara med igen!

Elisabet Johansson, text
Foton med Elisabets kamera

Birgitta Blixt, Elisabet Johansson och Anna-Karin Palm från Kronobergs läns dräktråd i nysydda eller kompletterade dräkter.

Ensemble Mare Balticum & Martin Bagge – färgsprakande, finstämt och fulstämt

Tänk dig att du har råkat hamna på ett gästabad på ett 1400-talsslott i Burgund eller i en engelsk pub under Shakespeares tid! Eller kanske på en bröllopsmiddag hos den svenske adelsmannen Thomas Ihre på 1700-talet... vad åt och drack man och vilka visor sjöngs? Martin Bagge & Ensemble Mare Balticum har skapat berättelser kring matbordet.

Mån 14 mars	Växjö
Tis 15 mars	Ljungby
Ons 16 mars	Älmhult
Tors 17 mars	Alvesta
Fre 18 mars	Lessebo
Lör 19 mars	Markaryd
Sön 20 mars	Tingsryd
Mån 21 mars	Uppvidinge

Marie Bergman & Lasse Englund – ett radarpar i musiken och livet

Ett radarpar i musiken och livet. Sångerskan Marie Bergman har en lång karriär bakom sig bland annat som soloartist och från Family Four. Invald i Swedish Music Hall of Fame 2018. Lasse Englund är gitarrist och producent och har jobbat med de flesta i musik-Sverige. Möt en stark och unik röst tillsammans med flyhänt gitarrspel!

Ons 20 april	Lessebo
Tors 21 april	Markaryd
Fre 22 april	Växjö
Lör 23 april	Alvesta
Sön 24 april	Uppvidinge
Mån 25 april	Tingsryd
Tis 26 april	Ljungby
Ons 27 april	Älmhult

Dal:um
- koreansk traditionsmusik i Växjö.
Håll i hatten!

Seoul-baserade duon Dal:um består av två unga musiker som utforskar möjligheterna hos de traditionella koreanska stränginstrumenten gayageum och geomungo. Instrumenten ser snarlika ut med sina silkessträngar och avlånga instrumentkroppar men är väsensskilda i uppbyggnad, spelteknik och ton. Det har duon tagit tillvara på i sitt skapande och tydliggörs av titeln på deras nysläppta debutalbum "Similar and different".

På ett dynamiskt, lekfullt och innovativt sätt skapar Dal:um ett ljudlandskap du aldrig tidigare besökt.

4 maj 2022 kl. 19.00
Nygatan 6

Ny webbsida: www.musikriket.nu

Finaste julpysslet i vinter bjöd skånespelmannen Åke Persson på när han pysslade en girlang av en annan välkänd skånespelman Laif Carr. Bra idé!

VAR MED OCH BIDRA TILL SPELFOT!

- Skriv artiklar - Fotografera - Planera innehåll - Korrekturläsa - Recensera konserter, skivor eller böcker - eller bidra med andra idéer som du har!
Välkommen att höra av dig till: spelefot.material@gmail.com

Kallelse till årsmöte

Folkdansringen Småland Öland hälsar välkomna till årsmöte!

Kalmarsundsdansarna och Nybro folkdanslag
är värdforeningar för årsmötet.

Datum: 19 mars 2022

Tid: 10.00 - 16.00

Plats: Kalmarsundsdansarnas träningslokal på Skälby i Kalmar.

Kallelse med blankett för anmälan skickas via e-post till alla föreningar.
Kom ihåg att skicka anmälan till årsmötet senast 1 mars.

Välkomna!

UPPMANING TILL ALLA SPELMÄN OCH DANSARE:
BOKA IN DATUMET!

22 oktober 2022

Som en del av Folkdansringens 100-årsjubileum kommer även distrikten att firas.

Folkdansringens Distrikts 100-årsjubileum firas i
TRANÅS med start och invigning kl. 14.00

Programmet utarbetas av festkommitten, som ser fram emot att varje dans-
förening skickar in några av sina favoritdanser till: Anna Hermelin mail: anna.hermelin@cng.se

Danser väljs sedan ut inför kvällens festligheter med samdans.

Föreningarna ombedes också att skicka in, senast maj månad, en liten sammanfattning
av de senaste 10 årens historik som skall sammanställas i en 100-års jubileumsskrift.

Sändes till: Sven-Erik Arvidsson: se.arvidsson@gmail.com eller Mary Bjerstedt: mary.bjerstedt@telia.com

Valshusets vårprogram
www.valshuset.se

Musikrikets konsertutbud
www.musikriket.nu

Insänt till Spelfot:

GRUNDLURAD

På Virestads Folkdanslags julavslutning hade jag fått information att det skulle medverka en representant från Småland/Ölands distrikt. Det skulle vara en vikarierande fadder för vår förening, vilken skulle medverka i vår avslutningskväll samt informera om Folkdansringens riks- och distriktsverksamhet. Vikarierande fadder var Elisabeth Johansson från Ljungby, som efter att ha fullgjort sitt uppdrag att informera, även berättade om sina resor till Virestads socken för att undersöka den torvindustri som finns på diverse ställen i vår trakt. Men det var inte slut här då hennes blick avslutningsvis riktades mot mig när jag precis

tänkte tacka för kvällen och dess begivenheter. Det skulle nämligen visa sig att jag var föremål för ett mottagande av ett förtjänstecken i silver. Överraskad är väl det minsta jag kan säga att jag blev, även om jag själv är en vän av just överraskningar. Glad blev jag förstås. Jag är en stolt ordförande för en förening med medlemmar vilka bidrar med så mycket glädje i vår verksamhet. Till er medlemmar vill jag uttrycka en mycket stor tacksamhet. TACK! Extra tack till min hustru vilken håller reda på mig när jag bollar mina idéer med henne.

Knut Lange

Foto: Maggan Björnsson

RÄTT SVAR TILL FÖRRA NUMRETS KORSORD

**VINNARE:
GÖRAN HJALMARSSON,
TENHULT**

*- En CD "Käringträtan"
kommer med posten!*

I BILD	K	MÅNDEN	FRAMT	FRÄSTER	F	MÅNDE	E	ÖNSKAR	S
OLD- NÄLLO	U	VAAR- LÖT	KUNNO- KUNNY	HAUOLIM	P	SK	BAKUSK- EAT	ÖN- SÄSONG	N
BRICKS KATT	L	O	ANDRAN- DE	I	O	K	UNIKET AS GLAD POLSKANS PILS	K	Ö
INTER LÅG LUFF- VÄGAR	I	N	H	A	L	E	R	A	POL- SERIAL
HÄRN GÅV UT FÄRDET FÖR	G	S	STUNDER I RUM	E	STEREL	F	A	N	S
SKELAS SÄRNA BLA	J	U	L	B	O	C	K	E	N
	M	U	N	G	I	G	A	L	Ä
ÄR VÄRKLIG	L	A	TAMAS	FRY- BYTMSK?	ÖRNÄRS MED GAT	SLUTTER REDSKAP	L	I	E
EFTER SOL	U	ST	R	Ö	M	S	N	Ä	S
ÖRN BÄGEN	F	E	L	A	N	E	O	ÄR BÄRN EXTRA VID JUL	S
S	T	R	Ä	K	A	D	N	K	O
ÖNKSATT MED LING	F	A	S	T	S	V	E	T	S
PÅ GLOO- KÄRNS	R	S	L	Y	E	T	ÖNKS GOTT MYTT	E	HÄR TERO KORT HÖP
P	I	P	Ö	L	S	T	Ä	N	K
PRYDER KNA- STÄMMEL	T	O	F	S	P	R	I	T	S
A	T	L	E	F	L	A	LÄT E	G	STEG LUCIA- SÄNG
HÄRTER ÖFVA VÄR	S	T	R	Ö	A	R	E	HÄLLER TAGEL	F
T	A	K	T	E	R	S	T	J	Ä
N	A	A	S	K	S	Ä	V	T	U
K	G	O	K	T	A	V	S	T	R
STUDER- ADE	L	Ä	S	T	E	A	L	E	Ö
RÄK	Ä	R	L	I	G	L	Ä	N	G
I	S	O	O	U	S	A	N	E	R
FRYSER PÅ SJÖN	Ö	N	O	T	A	T	I	O	N

S	T	A	L	L
---	---	---	---	---

- skapat av Jennie Krook

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

15

KALENDARIUM

17 MARS - VÄTTERFOLK

Saint Patrick's day
Konsert 18.00 Willys Pegleg
Spira, Jönköping

19 MARS

Folkdansringen Småland Öland
Årsmöte
10.00-16.00
Kalmar
Annons sid. 13

4 MAJ - MUSIKRIKET

Konsert Dal:um
Nygatan 6, Växjö
Annons sid. 12

7 MAJ - VÄTTERFOLK

Årsmöte kl. 16.00
Konsert 19.00 Martin Bagge och
Cosmetisk Heesvijk
Spira, Jönköping

Har du ett evenemang du vill ha
med i Spelfot?
Maila genast till:
spelfot.material@gmail.com

BLIR EVENEMANGET AV?

Med tanke på pandemin och
restriktioner kanske inte alla
annonserade evenemang
genomförs. Håll dig upp-
daterad på varje evene-
mangs webbsida.

NOTER OCH SKIVOR

Smålands Spelmansförbund har noter och skivor
till försäljning. Angivna priser är inkl. moms.
Priser inom parentes är medlemspriser.
Porto och emballagekostnad tillkommer.
Beställningar sändes till:
Heléne Ingvarsdotter,
helene.ingvarsdotter@kalmar.se
SSF:s plusgiro: 44 80 33-1 Swish: 123 527 8452

Hela sortimentet hittar du på
www.smalandsspelmansforbund.se

FOLKLIGA KORALER FRÅN SÖDRA SVERIGE

350:- (290:-)

KANTORNS KAPELL

160:- (120:-)

KÄRINGATRÄTAN

160:- (120:-)

SVEN DONATS NOTBOK

Småland 1700-tal
200:- (200:-)

KROKIGA LÅTAR OCH RAKRYGGADE SPELMÄN FRÅN MARKARYD

Av Jeanett Rousu
350:- (320:-)
Bok + CD

SHE

130:-
(100:-)

SMÅLÄNSK FOLKTON

53 låtar för 2
fioler ur Lennart
Skoglund's not-
böcker 110:- (80:-)

SPELMANSHUMÖR

Peter Pedersen
150:- (150:-)

SPELMANNEN AUGUST STRÖMBERGS KOMPOSITIONER

Faksimiltryck 50:- (35:-)

KÄLLAN I SLAKA

En bok om svensk
folkmusik av
Marie Länne
Persson
200:- (150:-)

SMÅLANDSLÅTAR

Noter 80:- (60:-)
CD 100:- (100:-)

LÅTAR OCH LEKAR

från Väckelsångs
socken 80:- (60:-)

SMÅ LÄNDERS LÅTAR

Noter 60:- (45:-)
CD 120:- (90:-)

ALLSPELSLÅTAR 2013

50:- (35:-)

20 SMÅLÄNSKA LÅTAR

80:- (60:-)

NÅGRA SVENSKA FOLKDANSER

40:- (30:-)

90 SMÅLÄNSKA LÅTAR

CD-box med 3
skivor.
180:- (135:-)

Spelfot

Medlemsblad för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

Ansvarig utgivare: Gun-Britt Sjöblom

Redaktör: Jeanett Rousu. Material sändes till spelfot.material@gmail.com

